

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Ako se toži na razdelitev skupnosti, morajo se vsi deležniki udeležiti pravde na eni ali drugi strani, ker le tedaj more postati sodba pravomočna proti vsem deležnikom (§ 830 o. d. z.). — Legitimacijo je uradoma upoštevati, ker je del tožbene podlage in zahteve. — Uporaba §-a 14 c. pr. r.

C. kr. okr. sodišče v Gornjem gradu je v pravdi Antona A in 10 sotožnikov proti Jakobu in Jeri Z. ter Matiji H. v Potoku radi privoljenja v razdelitev s sodbo 69/7-6 razsodilo:

Toženci Jakob in Jera Z. ter Matija H. morajo privoliti, da se vsled odločbe c. kr. namestništva v Gradcu z dne 27. januarja 1888 št. 149 tam navedenim 19 posestnikom pripadajoče zemljišče vl. št. 144 d. o. Pustopolje v naravi razdeli v zmislu pogodbe od 20. aprila 1895 tako, da dobijo. 1. A. P. 4/65; 2. M. B. 3/65; 3. Jakob in Jera Z. 7/130; 8. Matija H. 2/65; 19. Fr. C. 3/65 in da pride 20. za ceste in riže v slučaju delitve v naravi 3/130; toženci morajo nerazdelno povrniti tožnikom pravdne stroške, vse to v 14 dneh pod izvršbo.

Iz dejanskega stanu.

Po odločbi c. kr. štajerskega namestništva iz l. 1888 je dobilo 19 posestnikov v Potoku namesto pašnih in drugih pravic, katere so vživali na gornjegrajskem škofovskem posestvu, v last parcele št. 720 itd. d. o. Pustopolje. Na podlagi tega se je s tusodnim sklepom od 22. decembra 1901 št. 651/1 dovolil in izvršil brezbremski odpis parcel št. 720 itd. od vl. št. 1544 deželne knjige ter vpis na novo vlogo št. 144 d. o. Pustopolje, kjer se je vknjižila lastninska pravica za vsakokratne lastnike 19 zemljišč po deležih 1/32 ali 2/32 in 3/32. Istočasno se je pri domačijah tozadevnih posestnikov zaznamovalo, da spadajo njim deleži zemljišča pod vl. št. 144 d. o. Pustopolje.

Predno se je vse to v zemljiški knjigi izvršilo, sklenili so upravičenci med seboj posebno pogodbo od 20. aprila 1895, v kateri so deleže medsebojno drugače razdelili. Obenem so prosili,

da se naj po teh na novo in medsebojno ustanovljenih deležih vknjiži lastninska pravica za vsakega posameznega upravičenca. To se pa ni zgodilo, najbrže zaradi tega ne, ker pogodba ni bila legalizirana.

Pri tej medsebojni razdelitvi dobili so nekateri upravičenci nekoliko manje, a za to so se njih deleži z denarnim doplačilom izjednačili.

O priliki imenovane pogodbe so se upravičenci med seboj dogovorili, da zaradi vednih preprirov in sitnosti pri skupnem hasnovanju razdele skupno last tudi v naravi po isti meri.

Toženci so sicer tudi zadovoljni, da se delitev v naravi izvrši ter posameznim posestnikom odkážejo njih deleži, vendar pa nočejo sedaj ničesar vedeti o pogodbi z dne 20. aprila 1895.

Za dejansko delitev je že vse pripravljeno; posebno je na skupno prošnjo vseh upravičencev c. kr. namestništvo v Gradcu dovolilo delitev gozdne parcele št. 948/12 pod pogoji, ki so v dotičnem sklepu navedeni. Treba je samo še, da pride geometer ter zemljo po dogovorjenih deležih razmeri, da se zemljiška knjiga uredi.

Ker so vsi soposestniki razun tožencev zadovoljni, da se razdeli svet v zmislu pogodbe od 20. aprila 1895, toženci se pa na opetovane opomine nočejo udati, zahtevajo tožniki rzsodbo, kakor zgoraj.

Tožena zakonca Z. trdita, da sta pogodbo od 20. aprila 1895 podpisala oziroma podkrižala le pod pogojem, ako se v njej določena delitev še tekom enega leta dovoli in izvrši. Jera Z. je sicer tudi še podpisala prošnjo na namestništvo za dovoljenje dejanske delitve, toda ne vede, kaj da podpiše. Njen mož Jakob Z. te prošnje ni podpisal.

Toženi Matija H. sploh zanika, da bi bil pogodbo od 20. apr. 1895 podpisal ali podkrižal, ravno tako ne ve ničesar o prošnji.

Sicer priznajo vsi toženci, da so sprejeli nekatere denarne zneske za odškodnino, ker so bili prvotno v odločbi c. kr. namestništva določeni deleži njim pozneje nekoliko zmanjšani, in sicer sta prejela zakonca Z. 11 K 60 h, Matija H. pa 10 K 48 h. V delitev po zmislu pogodbe nočejo privoliti, ker se oblastveno dovoljenje v enem letu ni doseglo in se tedaj delitev v naravi v tej dobi ni izvršila. Sklicujé se na sedanjo tabularno posest,

ki se je v zemljiški knjigi dovršila temeljem sodnega sklepa od 22. decembra 1901 št. 651/1, predlagajo toženci, da se tožbena zahteva zavrne.

Predložile so se vse dotične listine in zaslišale so se priče, navedene od obeh strank o pogodbi in onem pogoju, na katerega se sklicujeta toženca Z.

V tožbi glede pogodbe navedene priče so potrdile, da se je pogodba glede spremembe deležev sklenila in da se od nikogar ni pri podpisu zahtevalo, da bi pogodba le veljala pod pogojem, ki ga navajata prvoimenovana 2 toženca.

Anton H. in Josip T. potrdila sta, da je tudi tretji toženec k tej pogodbi pristopil oziroma bil navzoč, in tudi Florijan P. potrdil je, da je tretji toženec večkrat o tej pogodbi proti njemu govoril in pristavil, da je on s to pogodbo zadovoljen.

Na pogodbi od 20. aprila 1895 so podpis Jere Z. in križa Jakoba Z. in Matije H. ter so na koncu izvirne listine po občinskem uradu poverjeni podpisi in križi.

Ravno tako se nahajajo na pobotnici podpis Jere Z. in oba križa Jakoba Z. ter Matije H.

Predlog na zaslihanje strank se je zavrnil.

Razlogi.

Tožniki izvajajo svojo tožbeno zahtevo iz medsebojno pogodbe (§ 864 o. d. z.). Da se je pogodba od 20. aprila 1895 zares sklenila, da so toženci bili z dotičnim dogovorom zadovoljni in tudi denarno odškodnino prejeli, je dokazano po lastnem priznanju, izjavah zaslišanih prič in po prebranih listinah.

Aktivna legitimacija ni oporekana in smejo tedaj tožniki zahtevati izpolnitev pogodbe; enostranski odstop od pogodbe ni dopusten. Da bi veljala pogodba eno samo leto, ni po nobeni priči izkazano.

Na pridobitev lastninske pravice temeljem sklepa tukajšnjega tabularnega sodišča od 22. decembra 1901 št. 651/1 se toženci napram tožnikom ne morejo sklicevati, ker ni moči smatrati, da je njih tabularna posest pridobljena v dobri veri.

Iz veljavno sklenjene pogodbe od 20. decembra 1895 izvira za tožnike kakor tudi za tožence dolžnost, da privolijo v fizično

delitev skupnega zemljišča po onih deležih, kakor so se določili v tej pogodbi.

Toženci so se neupravičeno branili izpolniti pogodbo, dasi so tožniki svoje zaveze bili že poprej izpolnili, posebno ker so plačali dogovorjeno denarno doplačilo, ki so si ga nekateri sosesestniki izgovorili, med njimi tudi vsi trije toženci. Oni so torej tudi odgovorni za vse stroške (§ 41 c. pr. r.) ter je bilo potemtakem tožbeni zahtevi vsestransko ugoditi.

C. kr. okrožno prizivno sodišče v Celju je z odločbo 31. decembra 1907 Bc I 95/7 prizivu tožencev Jakoba in Jere Z. ugodilo in zahtevo tožnikov odbilo cum expensis.

Razlogi.

Glede veljavnosti pogodbe se strinja prizivno sodišče povsem z naziranjem prvega sodnika. Isto velja glede pridobitve tabularne posesti v slabi veri. Pogodba je bila že veljavno sklenjena; takrat sta toženca v spremembo tabularne posesti privolila ter se torej ne moreta pozneje sklicevati na to tabularno posest.

Vendar je pravna presoja bila pomotna.

Tožniki zahtevajo, da se naj skupno zemljišče razdeli med 19 sosesestnikov, kakor je to v pogodbi od 20. 4. 1895 določeno.

To tožbo vložilo je 12 udeležencev proti trem nasprotujočim tožencem, dočim 4 udeleženci niso navedeni niti kot tožniki, niti kot toženci.

Po § 830 o. d. z. sme vsak udeleženec zahtevati razdružitev. Vprašanje je, koga je tožiti. Pravno razmerje zahteva, da tožbo na delitev vložijo tisti, ki zahtevajo razdružitev, proti **vsem** drugim udeležencem, tako da vsi predstavljajo vso skupnost. Nikakor niso posamezni udeleženci v posebnem pravnem razmerju, ki bi se smelo razveljaviti za-se, marveč med vsemi udeleženci skupnosti obstoji samo **eno** pravno razmerje, ki se da potemtakem tudi samo enotno pretresati in razveljaviti. To mora veljati tudi tedaj, kadar bi bili v pravdi nenastopivši udeleženci z delitvijo zadovoljni, kajti v pravdi, v kateri nekateri solastniki ne nastopijo, se ne more glede njih pravnoveljavno ugotoviti, da soglašajo s predlagano razdelitvijo in za to ni moči razsoditi, da se skupnost po svoji celoti razruši. Pripetilo bi se lahko pozneje, da bi se

morala pravda tudi proti drugim solastnikom zaradi razdružitve začeti in bi bila na ta način nemožna po naravi pravnega razmerja neobhodno potrebna enotna rešitev tega vprašanja.

Razvidno je torej, da manjka tožencem zakonite legitimacije za to tožbo; tožbo bi bilo spričo tega, da drugi udeleženci niso nastopili kot tožniki, vložiti proti vsem drugim solastnikom.

Zaradi tega je bilo sodbo okrajnega sodišča spremeniti in tožbeno zahtevo odbiti, to ne le proti prizivnikoma, marveč tudi proti tretjemu tožencu.

Kakor je namreč zgoraj razloženo, je ta pravna stvar enotna in se ne da deliti v posebne pravde med posameznimi solastniki. Sodba se mora raztezati na vse solastnike in mora zadobiti pravno moč glede vseh, kar bi ne bilo možno, ako bi se glede posameznih solastnikov različno sodilo. Upoštevati je tukaj pravilo §-a 14 c. p. r. ter smatrati, da je priziv veljaven tudi za tretjega toženca.

C. kr. najvišje sodišče z odločbo 6/5 1908 Rv VI 110/8 reviziji tožnikov ni ugodilo.

Razlogi.

Tožniki trdijo, da njih tožba ni bila tožba na delitev, marveč tožba na ugotovitev, da je pogodba od 20. 4. 1895 nasproti tožencem veljavna. Vendar se pa v tožbi zahteva fizična delitev po onem razmerju, ki je bilo določeno v pogodbi od 20. aprila 1895. Potemtakem se pač zahteva delitev, dasi se v prvi vrsti zahteva ugotovitev veljavnosti dotične pogodbe.

Zaradi skupnosti med solastniki je delitev izključena, ako se **vsem** deležnikom ne priznavajo pravice, oziroma nalagajo dolžnosti. Ako se naj skupnost razveljavi, se morajo **vsi** solastniki udeležiti pravde na eni ali drugi strani, ker le tedaj more postati sodba pravnomočna proti **vsem** udeležnikom. Prizivna sodba je torej upravičena in sicer tudi glede toženca Matije H., dasi se ta ni pritožil. Izjava od 31. maja 1907, ki so jo podpisali v pravdi nenastopivši solastniki, češ da dovolijo delitev po pogodbi od 20. 4. 1895, je torej brez pomena, sicer pa se ta izjava dosedaj ni navedla in jo je smatrati za novost.

Ako revizija meni, da prizivno sodišče ni bilo upravičeno uradoma se ozirati na legitimacijo, treba je upoštevati, da legiti-

macija je tudi del tožbene podlage in zahteve in da treba, ako se trdi v prizivu napačna pravna presoja stvari, tudi brez posebnega dotičnega predloga presojati subsumcijo dejanskih okoliščin pod materialno pravo.

Reviziji torej ni bilo moči ugoditi.

b) K uporabi §-ov 448–453 in 501 c. pr. r. (malotno postopanje), kadar gre za protiterjatve v malotnih zneskih. Kompenzacijski ugovor nima učinka tožbe (§§ 236, 232, 259, 391 in 411 c. pr. r.).

Neža J. toži Josipa D. na plačilo 384 K 33 h z obrestmi; od tega je 324 K ostanek svote, ki jo je toženec inkasiral za tožnico, ostalih 60 K pa kupnina za razne stvari. Oba zahtevka nimata nikakega medsebojnega stika. Napram prvemu ugovarja toženec »compensando« razne protiterjatve v malotnih zneskih do 100 K, napram drugemu pa obračun, glasom katerega je znašal njegov dolg samo 15 K 60 h. Vsi »compensando« ugovarjani zahtevki so po trditvah toženca izhajali iz pooblastilnega razmerja. — Tožnica ugovarja »recompensando« deloma malotne, deloma nemalotne zahtevke.

Prvo sodišče je ugodilo tožbenemu zahtevku v celoti na plačilo 384 K 33 h s p. in izreklo, da kompenzacijske terjatve ne obstojajo.

Prizivno sodišče je priziv zavrnilo, sklicuje se na § 501 c. pr. r., češ, da se niso uveljavljali ničnostni razlogi §-a 177 št. 1–7 c. pr. r. glede onih tožbenih, kompenzacijskih in rekompensacijskih zahtevkov, glede katerih je merodajno malotno postopanje, ker ne gre za izdatke v okviru pooblastila, — da pa je priziv tudi stvarno neutemeljen glede ostalih zahtevkov.

C. kr. vrhovno sodišče je s sklepom z dne 6. oktobra 1910 Rv VI 396/10-1 zavrnilo revizijo glede obsodbe toženca v plačilo zneska 60 K s p., v ostalem pa je razveljavilo izpodbijano sodbo iz razlogov:

Brez dvoma ni revizijskega razloga §-a 503 št. 3 c. pr. r. Če stoji prizivno sodišče na stališču, da je uporabljati glede uveljavljenih zahtevkov do 100 K predpise malotnega postopanja, vsebuje ta izrek pravno vprašanje, nikakor pa ne de-

janske premise v zmislu §-a 503 št. 3 c. pr. r. Pravno stališče pa je v zakonu docela utemeljeno in se sodbi raz to stališče neopravičeno očita, da je pravnopomotna, ker veljajo v zmislu §-a 448 c. pr. r. za zahtevke pod 100 K posebna določila malotnega postopanja, in skupno obravnavanje zahtevkov, ki spadajo pod § 448 c. pr. r., z drugimi stvarmi, ki spadajo pred okrajno sodišče, ne ovira vporabiti predpisov malotnega postopanja v prizivnem postopanju, ker malotno postopanje v primeri z okrajnosodnim postopanjem ni poseben način postopanja.

Temeljem tega je bilo opravičeno, zavrniti priziv glede zahtevka 60 K in v tej točki revizija ni opravičena.

Če uveljavlja revizija, da ne obstoji več zahtevkov po 60 K kot samostojna terjatev, ker sta se strnila oba zahtevka v skupno svoto, je to očitvidno pravnopomotno, kajti strnitev posameznih zahtevkov v skupno svoto ni nič drugega, nego računski poskus, ki ga ravno ni vpoštevati in ki ne jemlje pojedinim zahtevkom njih individualitete.

Pomoten je pa nazor prizivnega sodišča, da velja utesnitev pravice do priziva po §-u 501 c. pr. r. tudi za kompenzacijske in oziroma za rekompenczijske zahtevke. Tu je prezrlo prizivno sodišče, da je vporabiti predpise malotnega postopanja po §-u 448 c. pr. r. le tedaj, kadar se uveljavljajo zahtevki, ne presegajoči svote 100 K s tožbo, da pa je kompenzacijski ugovor pač le samo ugovor in nima učinka tožbe, kar izhaja iz §-ov 236, 232, 259, 391 in 411 c. pr. r.

Z ozirom na to je pravno pomotno, če je prizivno sodišče odklonilo stvarno razsojo kompenzacijskih točk *b, c, d, e, f, g, k* in rekompenczijskih terjatev. Vsled tega priziv ni rešen in je bilo stvar vrniti prizivnemu sodišču.

Toda tudi glede kompenzacijskih točk, o katerih se je obravnavalo meritorno, je bilo sodbo razveljaviti in stvar vrniti prizivnemu sodišču, ker so glede teh zahtevkov dejanske navedbe strank tako pomanjkljive in deloma nejasne, da onemogočujejo popolnoma natančno razmotranje in temeljito presojo stvari, in ker so, kakor revizija to opravičeno podarja, pomanjk-

ljivosti postopanja le posledica tega, da se ni dalo strankam navodil po predpisu §-a 432 c. pr. r.

Dasi se razlogi razveljavljenja ne tičejo neposredno zahtevka 324 K 32 h, uveljavljanega iz obračuna, je bilo vendar sodbo razveljaviti tudi v tem izreku, ker je isti v pravnem stiku s kompenzacijskimi zahtevki, a v tem slučaju je o zahtevku, odločati istočasno (argum. § 390 in 391 odst. 3 c. pr. r.).

Pravni stik tožbenega zahtevka s kompenzacijskimi terjatvami je podan brez dvoma, če in kolikor izvirajo zahtevki iz tega, da je toženec izvršil dano mu pooblastilo. Ne more se pritrčiti nazoru, da spadajo le v slučajih, navedenih v sodbi, toženčevi pravni posli v okvir pooblastila, tudi če se vzame pri razsoji za podlago vsebina pooblastila, ugotovljena od prizivnega sodišča. Po zmislu in namenu pooblastila ima delokrog, naložen tožencu, mnogo širšo podlago, da izvirajo v nji brez izjeme skoro vsi posli, kateri prihajajo predmetno v poštev.

V zmislu teh izvajanj je bilo izpodbijano sodbo vzdržati glede zahtevka 60 K, priznanega tožnici, v ostalem delu in zajedno v izreku o pravnih stroških, odvisnih od končnega izida pa razveljaviti.

Ž.

c) Za odložitev izvršbe „pendente revisione“ je treba vseh istih predpogojev §-a 44 izvrš. r., kakor za odložitev izvršbe iz pravomočnega izvršilnega naslova; zlasti ne zadostuje sodna položba izterjevane gotovine.

Vsled zavrnenega tožbenega zahtevka je bila tožnica A obsojena na plačilo stroškov 999 K 89 h (razsodba c. kr. okr. sodišča v Ljubljani od 16. februarja 1910 C P/II 466/9), kateri znesek je prizivno sodišče v Ljubljani z rozsodbo 30. aprila 1910 Bc III 58/10-4 znižalo na 957 K 29 h, — obenem pa naložilo tožnici prizivnih stroškov 49 K, tako da je bilo skupaj 1006 K 29 h stroškov.

Na predlog toženca je okr. sodišče dovolilo »pendente revisione« izvršbo z rubežem in hrambo tožničnih premičnin, odmerilo nadaljne stroške na 18 K in naprosilo za opravo izvršbe in osobito za dovolitev prodaje c. kr. izvršilno sodišče na Dunaju.

Pred opravo te izvršbe in pred dovolitvijo prodaje je tožnica, odnosno zavezanka A pri okr. sodišču v Ljubljani založila dne 1. junija 1910 znesek 1006 K 29 h, se pozivala na slabo premoženjsko stanje zaht. upnika ter na nevarnost, da trpi veliko škodo za slučaj zmage v reviziji, in na plenarno odločbo 23. maja 1905 št. 343, G. U. št. 3067/42; predlagala je odložitev izvršbe. (Omeniti je, da je med tem tožnica odstopila svoje stroške z odstopnicama od 9. aprila [stroški I. stopnje] in od 13. maja 1910 [stroški II. stopnje] svojemu zastopniku drju. B, ki, cesijonar, vodi naprej izvršbo.)

Izvršilno sodišče na Dunaju je s sklepom 3. junija 1910 E III 3140/10-2 dovolilo odložbo zvršbe do pravomočne rešitve pravde na III. stopnji glede na vloženo revizijo in na izkazano sodno položbo.

Rekurzu drja. B je c. kr. deželno rekurzno sodišče na Dunaju s sklepom 13. junija 1910 R XIII 523/10-5 ugodilo in predlog za odložbo izvršbe zavrnilo.

Razlogi.

Ne glede na formalno pomanjkljivost odložbenega predloga je ta predlog tudi »in merito« neutemeljen. Odložba izvršbe na podlagi soglasnih razsodeb I. in II. instance sicer ni izključena po judikaturi vrhovnega sodišča, njena dovolitev pa je, kakor v vseh drugih slučajih, tudi tukaj zavisna od predpogojev §-a 44 izvrš. r. Po tej zakonovi določbi je nedopustna, če je moči izvršbo začeti in nadaljevati, ne da bi onemu, ki predlaga odložbo, nastala nevarnost nepopravljive ali težko povračljive škode.

O taki nevarnosti pa v le-tem slučaju ne more biti govora in sicer tem manj, ker gre za sedaj samo za opravo ru-beža, ki ne more povzročiti nepovračljive ali težko povračljive škode.

Pa tudi za nadaljevanje izvršbenega postopanja ni uvideti v zakonu zahtevane nevarnosti, ker nedostaje za to nobenega razloga, in niti zavezanka ni zatrjevala take nevarnosti. Zato je bilo rekurzu ugoditi in nasprotniku naložiti rekurzne stroške.

Revizijskemu rekurzu c. kr. vrhovno sodišče ni ugodilo, pozivajoč se na pravilno utemeljitev rekurznega sodišča. (Odl. 20. julija 1910 R I 470/10.)

Vsled te rešitve se je izvršba nadaljevala in naposled določila prodaja na 10. avgusta 1910. Zavezanka je sedaj predlagala odložitev prodaje, češ, da je ona za nasprotnika vse stroške sodno založila, njej samej pa preti nevarnost nepovračljive škode ker je prvotni zaht. upnik umrl, o njegovi zapuščini pa se je ukrenil konkurz; tega da ne predružači dejstvo, da si je dal stroške zaht. upnika odstopiti njegov zastopnik, ki je seveda ravnal »bona fide«, ker je plačilna nezmožnost zaht. upnika bila že pred njegovo smrtjo, odnosno dolgo pred otvoritvijo konkurza, in ker odstopojemnik ne da izjave, ali jamči za vsako škodo, ako se ugodí reviziji zavezanke.

C. kr. izvršilno sodišče na Dunaju je s sklepom 3. avgusta 1910 E III 3140/10-15 zavrnilo odložbo, vendar pa preklicalo prodajni narok do pravomočne rešitve v tej zadevi.

C. kr. deželno, rekuržno sodišče je s sklepom 16. septembra 1910 R^oXIII 797/10 in 808/10-9 ugodilo rekurzu zaht. upnika, razveljavilo sklep I. sodišča glede odstavitve prodajnega naroka in naročilo takojšnjo odreditev novega prodajnega naroka — a zavrnilo rekurz zavezanke zoper zavrnitev odložbe iz razlogov:

Izpodbijani preklic prodajnega naroka nima v zakonu nikake utemeljitve. Nedostaje predpogojev niti po §-u 42 izvrš. r., niti predpogojev oviranja izvršbe po določbi §-a 524 c. pr. r., ki je posredovanjem §-a 78 izvrš. r. veljavna tudi za izvršbeno postopanje, zlasti pa se tudi ni predlagala navedena odredba. Zavrnitev zavezankine pritožbe temelji na stvarnih in zakonitih razlogih prvega sodnika, katerih izvajanje rekurza ni omajalo.

Dr. F. M.

Kazensko pravo.

Po odst. 3 §-a 46 k. pr. r. se domneva, da je zasebni obtožitelj odstopil od pregona, ako pri glavni razpravi ni stavil končnih predlogov. Proti ti domnevi ni niti nasprotnega dokaza niti obnove kazenskega postopanja (§ 352, odst. 3. k. pr. r.). Tem manj se zasebnemu obtožitelju more dovoliti nadaljevanje postopanja po zmislu §-a 352 št. 2 k. pr. r.

Kasacijsko sodišče je z odločbo 10. januarja 1911, Kr VI 6/II spoznalo za pravo:

S sodbo okrajnega sodišča v T. od 24. septembra 1910, U 223/10 in sodbo c. kr. okrožnega, vzklicnega sodišča za kazenske prestopke v R. od 26. oktobra 1910, Bl III 325/10-13 se je kršil zakon; obe sodbi se razveljavljata, ker sta nični, obtoženec *A* se oprošča obtožbe zaradi prestopka po §-u 496 k. z., katero je *B* podal proti njemu ter rešuje od povračila pravnih stroškov.

Razlogi.

Dne 13. aprila 1909 sta zaprisežena cestar *C* in njegov pomočnik *B* v St. L. pri T. ob okrajni cesti izkopavala odvodni jarek. Pristopil je tamkajšnji župnik *A* in jima velel, da naj jarek zopet zasujeta, on ga ne pusti izkopati, ker je dotična zemlja župniška last. Cestar pa ni odjenjal od dela. Župnik ga je siloma prijel za levo ramo, skušal mu je iztrgati grebljico ter rekel: »Če ne nehata, grem po revolver in vaju bom ustrelil«. Na to sta *B* in *C* odšla.

C in *B* sta 15. aprila 1909 podala ta dogodek pri okrajnem sodišču v T. na zapisnik ter sta zahtevala, da se župnik *A* kaznuje zaradi razžaljenja časti.

O tem se je odredila glavna razprava na 5. maja 1909. Posamezni sodnik je po končanem dokazovanju pretrgal razpravo ter je po §-u 450 k. pr. r. poslal spis državnemu pravdnikstvu R. Le-to je po dopolnjenih poizvedbah v zmislu §-a 90 k. pr. r. proti *A* podalo obtožnico radi hudodelstva po §-u 81 k. z.

Okrožno sodišče v R. je s sodbo 31. julija 1909, Vr III 257/9-30 spoznalo *A* krivim v zmislu obtožbe ter ga obsodilo v štirinajstdnevno ječo.

A je napravil ničnostno pritožbo, na katero ga je kasacijsko sodišče po §-u 362 k. pr. r. oprostilo obtožbe z odločilom 26. julija 1910, Kr VI 174/10.¹⁾

Cestarja *B* in *C* sta potem 11. septembra 1910 pri okrajnem sodišču v T. predlagala nadaljevanje na njih kazensko ovadbo dne 15. aprila 1909 početega in pri glavni razpravi dne 5. maja 1909 pretrganega postopanja.

Po vnovič izvedeni glavni razpravi, pri kateri je samo cestar *C* umaknil svoj predlog na kaznovanje, je okrajno sodišče T.

¹⁾ Glej »Slov. Pravniki« l. 1910, stran 376.

24. septembra 1910, U 223/10/6 izreklo sodbo, s katero je bil *A* spoznan krivim prestopka po §-u 496 k. z. zakona, češ, da je 13. aprila 1909 v St. L. pred več ljudmi rekel proti *B*, ki je skupno s *C* izkopaval nek odvodni jarek: »Če ne nehata, grem po revolver in vaju bom ustrelil«, da jima je torej pred več ljudmi pretil z grdim ravnanjem. *A* je bil obsojen v denarno kazen 50 K, ali, ako bi se ona iztirjati ne dala, na 24 ur v zapor, in v povračilo pravnih troškov.

Vzklic, ki ga je obtoženec podal radi izreka o krivdi in kazni, ni imel uspeha. Okrožno in vzklicno sodišče R. je z odločbo 26. oktobra 1910, Bl 325/10-3 potrdilo prvosodno sodbo po vsem obsegu. Prisojena denarna kazen se je položila.

Obe ti nižjesodni sodbi pa sta nični iz razloga §-ov 281 št. 96 in 468 k. pr. r. Obe nižjesodni sodišči sta na način, ki krši zakon rešili vprašanje, ali so podane okolnosti, izključujoče pregon radi dejanja, zaradi katerega je *B* tožil (§§ 259 št. 3 in 447 k. pr. r.) Po odst. 3 §-a 46 k. pr. r. se domneva, da je zasebni obtožitelj opustil pregon, ako pri glavni razpravi ni stavil končnih predlogov. Proti ti domnevi ni niti nasprotnega dokaza, niti obnove kazenskega postopanja (§ 352, odstavek 3 k. pr. r.). Tem menj se zasebnemu obtožitelju more dovoliti nadaljevanje postopanja v zmislu §-a 352 št. 2 k. pr. r. Glavna razprava, ki je v tem odločilna, je bila dne 31. julija 1910 pred okrožnim in sodečim sodiščem R. Predmet te glavne razprave in pa radi njega izrečene kazenske sodbe je bil prav dogodek, katerega sta kazensko prijavila *B* in *C*. V kazenski pravdi proti *A* opetovano za pričo zaslišani zasebni obtožitelj *B* pa pri glavni razpravi ni predlagal, da naj se obtoženec obsodi radi žaljenja na časti, ali vsaj, da naj se mu pridrži pravica pregona zaradi razžaljenja časti, ako bi se ne izrekel krivdorek v zmislu obtožbe, ki jo je podalo državno pravdnništvo. S tem pa so brezuvetno nastopile posledice odst. 3 §-a 46 k. pr. r. Teh ne more izpremeniti to, da *B* k dotični glavni razpravi ni bil povabljen kakor zasebni obtožitelj, temuč le kakor priča, niti to, da ga sodni dvor ni poučil o pravici, da kaj takega predlaga. *B* je pač vedel, da se bo glavna razprava o tistem dejanju, zaradi katerega je zasebno obtožbo podal tudi on; pri glavni razpravi je bil navzoč, imel je torej priložnost, da pazi svojih pravnih pravic; sodni dvor pa, ki je

obtoženca obsodil hudodelstva po §-u 81 k. z. ni imel povoda, da bi zasebnega obtožitelja poučeval zaradi kakega predlaganja.

Pridržek §-a 496 : »če se v tem ne pokaže huje kaznovano kaznjivo dejanje«, kakor se nahaja na več drugih mestih kazenskega zakona (n. pr. v §-ih 64, 76, 300, 302, 303, 305, 309, 311, 486 itd.), ki ga nižji sodišči povdarjata v podporo svojemu nasprotnemu mnenju, je le izvedba v §§-ih 34 in 267 k. z. ustanovljenega načela, po katerem se mora tedaj, kadar se prav isti kaznjivi dejanski stan da spraviti pod več določil kazenskega zakona, uporabiti tisto pravilo zakona, ki zahteva večjo kazen, in rečeni pridržek nima drugega pomena, kakor, da je javna psovanja in huda ravnanja kaznovati po §-u 496 k. z. samo takrat, kadar ne obsegajo strože kaznjivega dejanskega stanu. Za kazensko sodno obsodbo pa treba po §-ih 2, 255, 451 k. pr. r. vselej, da jo predlaga kak obtožitelj. Ker je v tem primeru le razžaljeni *B* imel pravico predlagati, da naj se *A* kaznuje radi prestopka po §-u 496 k. z., sodišče, ker takega predloga ni bilo in ko je odpal strože kaznjivi dejanski stan, na kateri je bila javna obtožba, ni smelo izreči obsodbe proti *A*.

Napačno je, kar trdijo nižji sodniki, da je v tem primeru poleg javne obtožbe v toku tudi zasebna obtožba in da le-ta še ni bila rešena.

Podan je en sam dejanski stan ; rešiti se je moralo edino vprašanje, je li v tem dejanskem stanu hudodelstvo po §-u 81 k. z. ali samo prestopok po §-u 496 k. z. Kasacijsko sodišče je s svojim odločilom rešilo prvoomenjeno vprašanje ; o drugem vprašanju se ne more več razmotravati, ker velja, da je upravičeni zasebni obtožitelj odstopil od pregona.

Vsled teh preudarkov se je na ničnostno pritožbo, podano od c. kr. generalne prokurature po §-u 33 k. pr. r., ugotovilo, da se je zakon kršil, ter razsodilo se je po določilih §-a 292 k. pr. r. kakor je zgoraj razvidno.

